

ACHTTIENHOVEN EN WERKHOVEN.

Men heeft Achttienhoven bij Utrecht wel gehouden voor het *Attingohem juxta Fechtam* (bij de Vecht) waar Bonifacius als jongen medewerker van Willibrord een tijdlang heeft gearbeid. Was dit juist, dan zou de naam Achttienhoven een volksetymologische ontwikkeling van *Attingohem* zijn.

Nu is het op zichzelf al onwaarschijnlijk, dat de strooknederzetting Achttienhoven reeds in Bonifacius' tijd bestond. Maar bovendien is (wat Acket in het laatste nummer van dit Maandblad reeds vermoedde) haar naam, letterlijk begrepen, volmaakt juist. Dat leert een beschouwing van het voorste, overal even breede gedeelte, verricht op het kadastrale minuutplan. Wanneer men de sloot langs den noordwestkant bij de nederzetting rekent, laten zich zeer duidelijk 18 hoevestrooken herkennen of reconstrueeren. Alleen blijft er aan den zuidoostkant iets over dat bij de laatste halve hoeve is gevoegd, terwijl ook de grensweg aan dezen kant nog bij de gemeente Achttienhoven hoort. Op het minuutplan beslaan ongeveer halverwege het voorste gedeelte de 18 hoeven een breedte van ong. 67,4 cm, terwijl de totale breedte daar 68,8 cm (waarvan 0,4 cm voor den weg). Bij een schaal van 1 : 2500 geeft dit als hoevbreedte $2500 \times 67,4 \text{ cm} : 18 = 93,6 \text{ m}$ en met bijtelling van $\frac{1}{2} \%$ voor den papierkrimp 94,0 of 94,1 m. Dit zijn vrijwel precies 20 koningsroeden à 4,71 m (15 voeten) en ook 25 Rijnlandsche roeden à 3,767 m (12 van dezelfde voeten); de uitzetting van de hoeven zal wel (men denke aan de onderverdeeling in halven en vierden) in koningsroeden hebben plaats gehad.

In den naam *Werkhoven* hoort *hoven* vanouds niet. Hij schijnt een achthonderd jaar geleden zoiets als *Werkonden* te zijn geweest, en in de 10e eeuwse goederenlijst van het Sticht leest men: *In Uuerken due ecclesie cum terris ad easdem pertinentibus, et octo mansa alia* (Okb. nr. 49, p. 43). Dat is: „Te Werkhoven twee kerken met de landerijen daartoe behoorend, en acht andere hoevan.” Dat dat Werken met twee kerken inderdaad Werkhoven is, blijkt uit Okb. nr. 880 a° 1235: „De elect Otto bevestigt de uitspraak van de prelaten en ministerialen, waarbij het pastoorsland van Werkhoven, gelegen in Nijendijk, vrijgesteld wordt van het herstel van dijken of bisschoppelijk dienstwerk”. Die uitspraak werd nl. gedaan in antwoord op de vraag, *utrum dos ecclesiae de Werkunde*, d.i. „welk kerkfonds (volgens Latijns taaleigen: welk van de twee) van de kerk van Werkhoven” dijk- en dienstplichtig zou zijn. Aan de twee kerken herinneren hier nog de twee stellen kerkegoed.

J. PRAKKEN.